

DET TEOLOGISKE
MENIGHETSAKULTET

S. 4 HOVEDSAKEN: RELIGIONSPSYKOLOGI
S. 9 HAR NOKON JUKSA MED BIBELEN?
S. 10 TRO I GODE OG VONDE DAGER

S. 14 HVORFOR ER RELIGIONSPSYKOLOGI
ET VIKTIG FAG?
S. 21 KJENDISDYRKELSE SOM PARARELIGION

LYS OG LIV

NR.4/17
83. ÅRG.

Hva gir livet mening?

KJETIL FRETHEIM

Prorektor

Trussel eller trøst?

Religion er så mangt – og ikke bare bra. I internasjonal politikk er religiøs konflikt en av de store bekymringene. Samtidig anerkjennes den viktige rollen trossamfunn og religiøse ledere kan spille for fred og forsoning. I Norge mottar de fleste trossamfunn offentlig støtte. De er møtesteder for mange av oss og har viktige sosiale funksjoner. Men altfor ofte hører vi om overtramp, overgrep og misbruk i religiøse sammenhenger. Avhoppere forteller om frykt og trusler, mens andre opplever at tro, kirke eller religion gir tilhørighet og trøst.

I møte med religion av alle slag, trenger vi kunnskap og innsikt. I møte med religionens bakside trenger vi faglig informert visdom, klokskap og ferdigheter. For MF er det en hovedoppgave å utvikle og formidle alt dette.

Hovedsaken i dette nummeret er religionspsykologi. Det er et tverrfaglig forskningsfelt som gir innsikt i psykologiske perspektiver på religion og religiøs erfaring. Ikke minst har det et fokus på de funksjoner som religiøsitet kan ha i enkeltmenneskers og fellesskapets liv.

Det religionspsykologiske fagmiljøet ved MF er både sterkt og aktivt. De siste årene er det blitt et skandinavisk tyngdepunkt på feltet. Det har også mer enn et rent akademisk sikte. Religionspsykologi må utvikles, men også brukes. Faget er derfor et viktig innslag i for eksempel praktisk-teologiske fag, ikke minst i sjelesorgen.

Mange kan fortelle om hvordan religion gir mening og hjelp. Vi vet også at noen former for religionsutøvelse er direkte skadelige. Religionspsykologien hjelper oss til å forstå begge deler. Og begrense det siste.

Innhold

S. 9

HAR NOKON JUKSA MED BIBELEN?

”Sjå, den unge jenta skal bli med barn og føda ein son,” står det i Jesaja 7,14 ifølgje Bibel2011. Men var det ikkje ei jomfru som skulle bli med barn?

S. 10

TRO I GODE OG VONDE DAGER

- Vi må snakke om hva det gjør med oss å møte både de gode og de vonde dagene. Vi må vite hva kriser gjør med oss. For det er ikke slik at alle kriser er noe man vokser på, sier Sunniva Gylver.

S. 16

ÅPEN DAG PÅ MF

Se glimt fra foredrag, æresdoktorcreering med mer.

UTGIVER

Det teologiske menighetsfakultet
Pb 5144 Majorstuen, 0302 Oslo
Telefon: 22 59 05 00
E-post: lysogliv@mf.no
Bankkonto: 3000 17 41841
www.mf.no

Bladet kan lastes ned elektronisk på mf.no (gratis tjeneste)

REDAKSJON

Fredrikke R. Aadland, fung. redaktør
Lena S. Sandvik, redaktør (permisjon)
Hilde Arnesen, journalist
Kjetil Fretheim
Per Kristian H. Sætre

PRODUKSJON OG TRYKK

Foto på omslag: iStock
Layout/trykk: Østfold Trykkeri AS
www.ostfold-trykkeri.no

ANNONSEINFORMASJON

Ønsker du å annonsere i bladet, ta kontakt med Fredrikke Ree Aadland. Har du andre spørsmål er du velkommen til å kontakte oss.

20 000 abonnenter mottar bladet fire ganger i året. Abonnementene består av MF-venner, tidligere studenter og ansatte, alle menighetsråd, kirkelige organisasjoner og institusjoner. Ved kildehenvisning kan artikler i *Lys og liv* gjengis fritt.

Side 4

HVA GIR LIVET MENING?

Hvilken relevans har religionspsykologi i dag, hva er det vanligste strevet folk har i dag knyttet til gudstro og hvilke kilder kan gi mening til livet? Store spørsmål - her får du noen svar og tanketyggiser.

S. 14 HVORFOR ER RELIGIONSPSYKOLOGI ET VIKTIG FAG?

Professor Lars Johan Danbolt gir deg innblikk i sentrale temaer i religionspsykologien.

S. 21 KJENDISDYRKELSE SOM PARARELIGION

Finnes det religiøse trekk ved forholdet mellom kjendiser og fansene? Ja, mener professor Peter Ward.

FREDRIKKE REE AADLAND
REDAKTØR

NÅR LIVET BUTTER

Alle kan vi komme dit. Vi våkner opp, men får lyst til å bli liggende fordi det føles meningsløst å stå opp denne dagen. Kanskje vi snubler oss gjennom de neste timene, på let etter kilder til mening. Eller kanskje vi ikke faller til ro om kvelden, fordi eksistensielle tanker griper tak i oss. På MF er det høy kompetanse på forsknings-

feltet religionspsykologi. Hvorfor religionspsykologi stadig er et aktuelt og viktig fag, ser du i hovedsaken og s. 14.

Sunniva Gylver ble møtt med fullsatt auditorium på MF da hun i høst delte sine erfaringer med tro i gode og vonde dager. Se s. 10. Dette halvåret har det også vært mange

alumni innom – blant annet MFs første kvinnelige prester. Se s. 16, 18 og 23.

Adventstiden er her. Men hvordan skal vi egentlig forstå det kristne dogmet om jomfrufødselen? Se s. 9. Hvorfor det kan være fint å avstå fra noe i advent, kan du lese om s. 19.

Kjære lesere, god lesning!

Religionspsykologi

Hva er egentlig religionspsykologi, og hvorfor er det relevant i dag? Finnes det problemstillinger knyttet til Gud og religion som går igjen i befolkningen i dag?

Vi ba Gry Stålsett, førsteamanuensis II ved MF og mangeårig spesialpsykolog ved Modum Bad, om å gi en kort innføring i religionspsykologi.

TEKST: HILDE ARNESEN
FOTO: ISTOCK

- HVA ER RELIGIONSPSYKOLOGI?

- Religionspsykologien som fag ser på religiøs tro, spiritualitet, og eksistensiell meningsdannelse med psykologiske briller. Faget bidrar med teori og forskning på religionens rolle globalt, lokalt og i den enkeltes liv på individ plan. Temaer kan være å forstå sunn og usunn tro, sammenheng tro og helse, ondskap og terror, menneskets behov for tilhørighet, mening og håp i en meningsløs verden.

Religionspsykologi er altså ikke en religiøs form for psykologi. Det er psykologisk analyse for å forstå religiøs erfaring, tilblivelse eller tap av tro. Altså forstå både den religiøse og ateisten.

Den som ikke tror kan ha et form for gudsbilde han eller hun tar avstand fra. Enten et indre, personlig bilde, eller preget av livshistorie og kulturell påvirkning. Det kan være relevant innsikt i mange sammenhenger. Religionspsykologien kan altså gi «verktøy», eller måter å utforske sentrale livstemaer relatert til tro for sjelesørgere, terapeuter og andre som møter mennesker i livskriser, traumer og katastrofer.

- HVORFOR ER RELIGIONSPSYKOLOGI RELEVANT I DAG?

- Det er altså mange grunner til at religionspsykologi er viktig. Først og fremst fordi religion er viktig, både for enkeltindividet og for samfunnet. Religiøs tro har betydning for hva vi vurderer som viktig i livet, for hvem vi er, og hva som er vår drivkraft. Lenge var det å snakke om religion og politikk tabu i psykiatrien. Men i dag ser vi at vi nettopp må kartlegge menneskers individuelle livsverden for å kunne hjelpe, for å forstå hva som gjør syk og hva som kan hjelpe for å bli frisk – som for eksempel mening, tilhørighet og håp.

Det er generelt økende interesse både politisk og i profesjonelle sammenhenger rundt hva vi tror på, hvordan vårt livssyn preger hverdagen vår, hvordan vi fortolker verden, og hvordan vi møter livskriser.

Religionspsykologien trengs som en del av samfunnsfagene, i vår globale samfunnsforståelse og inn i helsefagene. Vi må se hvordan religiøs tro spiller inn i spekteret fra menneskelige terrorhandlinger i Guds navn, og individets psykiske smerte - til å være en ressurs for livsmestring og gode felleskap.

Fagets relevans og betydning har opplevd økende anerkjennelse etter 11. september 2001 - i analyser av hva som motiverer til terrorhandlinger.

Som psykolog opplevde jeg at min religionspsykologiske kompetanse var spesielt relevant og nødvendig som en del av den psykologiske førstehjelpen etter 22. juli 2011. Det var både i møte med de rammede, men også i form av en forståelse av ritualenes psykologiske funksjon. For eksempel var lystenning på funnplassene på Utøya, og rosetoget både bearbeidende og trygghetsskapende i møte med avgrunnen.

Gry Stålsett

- HVILKE UTFORDRINGER I SAMFUNNET VÅRT ER DET RELIGIONSPSYKOLOGIEN SVARER PÅ?

- Vi lever i sekulært samfunn. Den tradisjonelle religiøse aktiviteten går ned, mens spiritualiteten øker. Religionspsykologien prøver å svare på hvorfor det er slik, hva som er den eksistensielle nøden i vår tid, hvilke psykologiske mangeltilstander og konflikter som driver fram ulike åndelige uttrykksformer.

Det å forstå barn og ungdoms identitetsutvikling, mellommenneskelige relasjoner og tro i en flerkulturell kontekst blir stadig mer nødvendig. Vi må forstå enkeltmenneskets meningsdannelse knyttet til tro og de sterke samfunnsmessige drivkreftene som religiøs aktivitet er - på godt og vondt.

- HVA ER DET VANLIGSTE PROBLEMET ELLER STREVET FOLK HAR, KNYTTET TIL GUDSTRO?

- Mange strever med strenge gudsbilder som er fargelagt av foreldrebilder og oppveksten. Dette kan prege både selvbilde og livsutfoldelse. Det er særlig forholdet mellom tro og følelser, som mange bringer frem i kliniske fag som terapi og sjelesorg. Jo mer rigid og unyansert troen er, jo vanskeligere er det å akseptere og romme eget følelsesliv slik det faktisk er. Med andre ord blir livsrommet desto trangere. For eksempel kan noen streve med om det er akseptabelt å være sint, eller om det er syndig.

Min doktoravhandling i psykologi fra 2012 handlet nettopp om hvordan religiøs tro kan bli en del av tilbakevendende depresjon for mange mennesker, og hvorfor en derfor må ta temaer som trospåvirkning, skyld, skam og Gud med inn i terapirommet.

- NÅR VET MAN AT MAN TRENGER TERAPI FOR Å HÅNDTERE UTFORDRINGER KNYTTET TIL RELIGION?

- Man må huske at sjelesorg og terapi har ulike mandat. Sliter du med angst, depresjon, mangel på livsglede, isolasjon, rusproblemer og ettervirkninger av psykiske, åndelige eller fysiske overgrep bør en søke terapi. Føler du at Gud er borte midt i smerten, kan det være skam og depresjonen en må ta tak i, fremfor å først og fremst tolke det åndelige som «jeg er ikke verd nåden», eller «livet er meningsløst og derfor ikke verd å leve». Både terapi og sjelesorg kan bidra på ulike måter til å søke mening midt i det som oppleves meningsløst og tomt. Sjelesorgen «har» for eksempel sakramentene, det har ikke terapien.

Å gå i terapi er å få hjelp til å utforske og adressere hvordan en troskultur, holdning til følelser, og psykologiske prosesser i utformingen av gudsbilde bidrar til hvordan en har det her og nå.

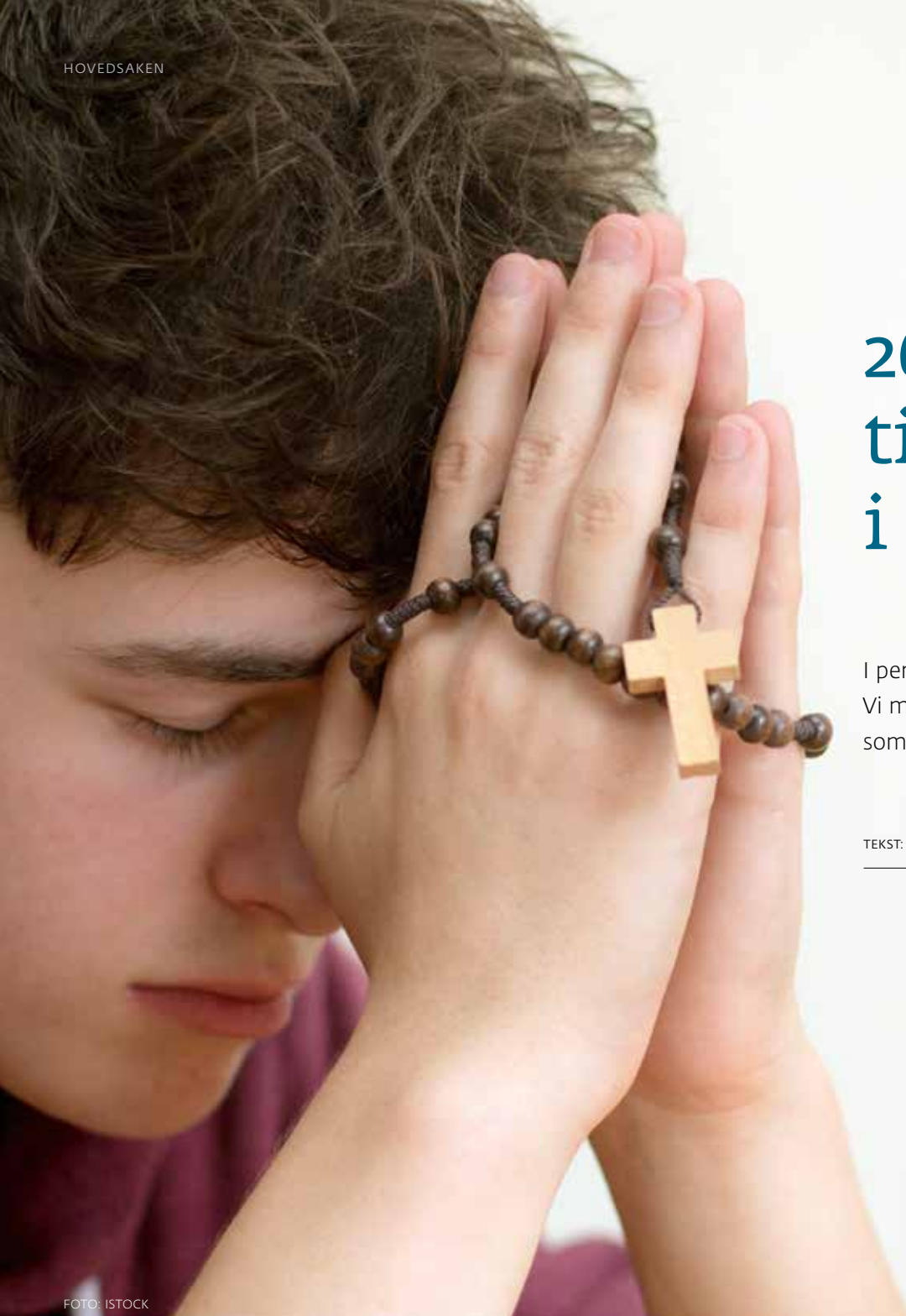

FOTO: ISTOCK

26 kilder til mening i livet

I perioder kjennes livet meningsløst. Vi mister retningen. Hva er det da som kan hjelpe oss til å være tilstede?

TEKST: MARIA STENSVOLD ÅNONSEN

FIRE OMRÅDER SOM DEFINERER MENING

Hva vi opplever som meningsfullt i livet varierer fra person til person. Det vi opplever som meningsfullt i dag kan oppleves meningsløst om et år eller to. I sin teori om hva som bidrar til å skape mening i livet, er professor Tatjana Schnell opptatt av hva vi ser, hvordan vi fortolker det vi ser, og hva som bidrar til å veilede handlingene og målene vi har i livet. Hun henter frem det tyske ordet Sinn som betyr mening og opprinnelig kommer fra det Indo-Germanske sent som betyr reise, vei eller sti. Hun bruker denne

metaforen som et bilde på hvor individuell og unik mening i livet er.

Det er umulig å se på et menneske for å vite om han eller hun opplever livet som meningsfullt. Schnell poengterer at mening ikke er en følelse, og sammenlikner det mer med tillit, noe vi kan gå på. En opplevelse av at veien under oss bærer. Ifølge Schnell er det fire områder som bidrar til å konstituere mening. Først og fremst handler det om sammenheng, om vi opplever at det vi gjør i livet vårt henger sammen. Hun er også opptatt av at mening betyr at vi vet hvilken retning

vi går i, og at vi opplever at andre bryr seg om og forteller oss at vår tilstedeværelse i verden betyr noe. Sist, men ikke minst, handler mening om vi opplever at vi hører til noe eller noen utenfor oss selv.

TEORI OM KONSTRUKSJON AV MENING

Dersom vi starter på grunnplanet i Schnell sin teori om mening spør hun etter hva vi ser og hvordan vi fortolker det vi ser. Når jeg står opp om morgenen, er det første jeg ser gress, skog og kanskje noen fugler eller et ekorn. Jeg har vokst opp på gård, og for meg

har skog og natur blitt viktig både på en konkret og billedlig måte. Jeg finner hvile for blikket i skogen, jeg bruker ofte natur som metafor når jeg skriver, og jeg tar i bruk skogen til turer både alene, med venner og familie.

Fordi jeg opplever natur som noe jeg ønsker å bruke tid på, styres handlingene mine av det jeg ser. Jeg tar med meg kakao eller kjeks når vi er på tur med toåringen. Bruker tid på at han skal få være nysgjerrig og få gode opplevelser utendørs. Det ligger et mål bak turene vi har sammen: vi ønsker å oppleve mestring og gode opplevelser for vår egen del, og også gi sønnen vår utendørs-erfaringer som varer og som han kan gi videre. Skog og natur er ikke den viktigste kilden til mening i livet mitt. Likevel, per i dag er det en viktig kilde og noe som veileder og gir retning for hvordan jeg lever og handler i hverdagen.

UIIKE KILDER TIL MENING

Fellesskap, utfordringer, trivsel, kunnskap/viten, spiritualitet, helse, samhörighet med naturen, tradisjon, jordnærhet og samfunnsengasjement er noen av de 26 ulike kildene til mening Schnell fant i sin forskning. Kanskje du kjenner deg igjen i noen av disse? At fellesskap eller samfunnsengasjement bidrar til en opplevelse av at du har en oppgave i livet og er en del av en større sammenheng. Eller at det å holde fast på tradisjoner eller ha de moro med de rundt deg bidrar til å gi livet ditt gode rammer og innhold.

Om et menneske opplever mening i livet, innebærer det at han eller hun akkurat nå har en vei å gå på eller følge. En vei eller reise er et dynamisk begrep. Den kan være kort eller lang, kronglete eller rett, den kan gå over trekledde åser eller i tåke og på farefulle veier. Vi kan miste veien, og vi kan finne den igjen. Poenget er at vi er på vei og i bevegelse.

NÅR VEIEN UNDER OSS FORSVINNER - MENINGSLØSHETEN

Samtidig som Schnell beskriver flere kilder som kan bidra til mening er hun også opptatt av at teorien kan forstås med et annet blikk: meningsløsheten. Fravær av tilhørighet, erfaringer av at livet er tomt og ikke har noen betydning hører sammen med en opplevelse av at livet kjennes uten mening. Vi har mistet veien vi gikk på, eller kanskje aldri funnet den i utgangspunktet.

Om vi går tilbake til de fire områdene som

FOTO: MARIA STENSVOLD ÅNONSEN

definerer mening, er det fullt mulig å snu dette opp ned. Vi strever for å se sammenheng i det vi gjør – det er ingen rød tråd. Vi beveger oss ikke i en spesiell retning og kan oppleve at vi ikke beveger oss i det hele tatt. At vi står bom fast. Om vi i tillegg erfarer at ingen bryr seg om at akkurat vi er vi og går rundt på jorda uten tilhørighet, er det krevende å være menneske. Om vi ikke har noe i livet som vi ser på og betrakter som viktig for oss blir det svært utfordrende å finne frem til hvordan vi skal handle. Vi vet ikke hva eller hvor vi vil. Det er ingenting som styrer det vi gjør, og fravær av kilder til mening bidrar til at livet kjennes meningsløst.

På spørsmålet om hvordan finne en vei ut av meningsløsheten svarer Schnell: «Å innse at livet kjennes tomt og meningsløst er en viktig erkjennelse. Det tar tid å innse fullt og helt hva det betyr. Likevel, ikke se for deg at du finner en rask vei ut av dette. Dette er ikke noe vi løser i løpet av noen dager. Kanskje kan du se på det som et vindu som har åpnet seg mot det å utforske en dypere dimensjon i livet ditt? For noen har kanskje dette aldri blitt utforsket. For andre kan utforskningen ha blitt avbrutt eller ødelagt av en viktig hendelse. Å konfrontere denne dimensjonen er ofte smertefull, men dette er samtidig en smerte som er nødvendig for å komme videre.

Å se ting som de er, ikke gjennom hverdagens stress eller positive illusjoner, er utfordrende. Det kan føre til sorg, sinne, frykt, skyld, depresjon. Dette er prosesser som tillater endring og utvikling om vi gir rom for at det skjer. Meningsløsheten indikerer for oss at det er et gap mellom våre forventninger og virkeligheten. Igjen, det er vanskelig å få håp og forventninger til å samsvare med virkeligheten, men det vil skape en mer stabil grunn å stå på og også åpne en vei for å finne ny mening.»

TILBAKE TIL SKOGEN

Etter å ha lest så langt tenker du kanskje at de som opplever noe som viktig og meningsfullt i livet kanskje ikke har så mange ting de strever med? Til det sier Schnell at det ikke handler så mye om hva som er i livene våre av utfordringer som sykdom, lidelse og stress, men hvordan vi som mennesker er tilstede i det som skjer med oss. Om vi tenker at livet vårt er verdt å leve gir det motivasjon til å ta gode valg som også er helsebringende, både fysisk og psykisk. Vi blir fortsatt syke. Det kjennes fortsatt som at livet krever oss langt over det vi tåler, men kilder til mening i livet kan hjelpe oss til å stå stødig i det vi møter.

Det hender av og til når jeg er overveldet over livet at jeg setter meg ned på en stubbe i skogen, hører fuglene kvitre, kjenner den myke mosen under tærne, ser sola glitre mellom trekronene og bare er. Jeg tror det er viktig å holde fast på det vi kjenner som meningsfullt for oss. Når vi strever med å finne noe som er viktig kan det kanskje være verdt å tenke på og spørre noen andre om å bli med oss på veien? Schnell sier at "Det er til god hjelp å ha en person som er nær, tilstede og står ved siden av den som opplever meningsløshet, men det eneste denne personen kan gjøre er i grunn å være tilstede. Han eller hun kan ikke "løse" krisen eller "gjøre" noe spesifikt for den andre. Ideelt sett uttrykker denne personen at lidelse ikke er en tragedie, men en smertefull og viktig prosess og at det vil bli en slutt på lidelsen en gang. For å utstråle denne tilliten må personen vite at han eller hun har en eksistensiell betydning og ikke være redd for å møte angst og tvil." Uavhengig av om du som leser opplever mening i livet eller meningsløshet er noe av det sentrale Schnell formidler, viktigheten av å være tilstede der vi er. I livet her og nå.

ER DU INTERESSERT I Å LESE MER?

Schnell, Tatjana. «Meaning in Life operationalized: An empirical Approach to Existential Psychology». i *Conceptions of Meaning*, redigert av Shulamith Kreitler and Tomáš Urbánek, New York: Nova Science Publishers, 2014.

Schnell, Tatjana. «Mening og livsbetydning: Tilgang til en eksistensielt orientert sjelesorg og rådgivning». i *Tidsskrift for Sjelesorg*, 2, 2015, 151-172.

MF UTMERKER SEG I FORSKNINGSMILJØ

Tidligere i høst gikk den internasjonale religionspsykologikonferansen IAPR av stabelen i Hamar. På programmet sto temaer som sjelesorg, terapi, tilknytning til gud, religiøs mestring og eksistensiell meningsdannelse ved livets slutt.

Hovedtalerne var dr. Valerie DeMarinis, dr. Kenneth I. Pargament, dr. Mohammad Khodayarifard og dr. Tatjana Schnell. De er alle ledende forskere innen psykologi, religion og spiritualitet, kultur og eksistensiell meningsdannelse. Innsikter fra Schnells arbeid er presentert ovenfor, i hovedsaken.

FREMMER VIKTIGE FORSKNINGSKONTAKTER

- Konferansen er et spennende møtested for teologer og psykologer og andre faggrupper. Religionspsykologi er et tverrfaglig fagfelt. For meg var det stort at den internasjonale konferansen i religionspsykologi var lagt til Norge og at MF var medarrangør. Å møte kolleger fra hele verden som er opptatt av å se på religiøs adferd med psykologiske briller er spennende, sier førsteamanuensis Gry Stålsett.

Fra venstre: Prof. Mario Aletti, prof. Kenneth Pargament, l. am. Gry Stålsett og prof. Lars J. Danbolt.

- *Hvorfor er det viktig at MF var med på å arrangere denne konferansen?*

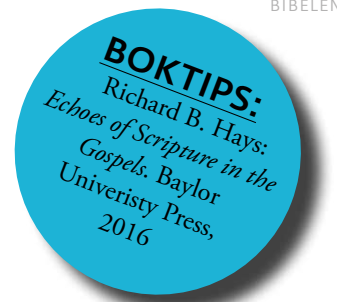
- MF bygger slik nettverk ut i verden og fremmer viktige forskningskontakter og samarbeid.

- Det var stas at rektor Vidar L. Haanes åpnet konferansen, og at professor Lars Johan Danbolt ledet det hele. Selv synes jeg det var gøy å bidra sammen med professor emeritus Leif Gunnar Engedal fra MF og psykiater Arne Austad, sier Stålsett.

De tre holdt fremlegg av en case om religiøse metaforer i terapi.

- På konferansen ble det kommentert av flere at tyngdepunktet i religionspsykologisk forskning i Skandinavia har flyttet seg fra Sverige til Norge - til her ved MF, hvor det voksende fagmiljøet fra MF og VID, kolleger ved Diakonova og Innlandet og Religionspsykologisk senter møtes, sier Stålsett.

Har nokon juksa med Bibelen?

”Sjå, den unge jenta skal bli med barn og føda ein son,” står det i Jesaja 7,14 ifølgje Bibel2011. Men var det ikkje ei jomfru som skulle bli med barn?

TEKST: PER KRISTIAN H. SÆTRE
FOTO: ISTOCK

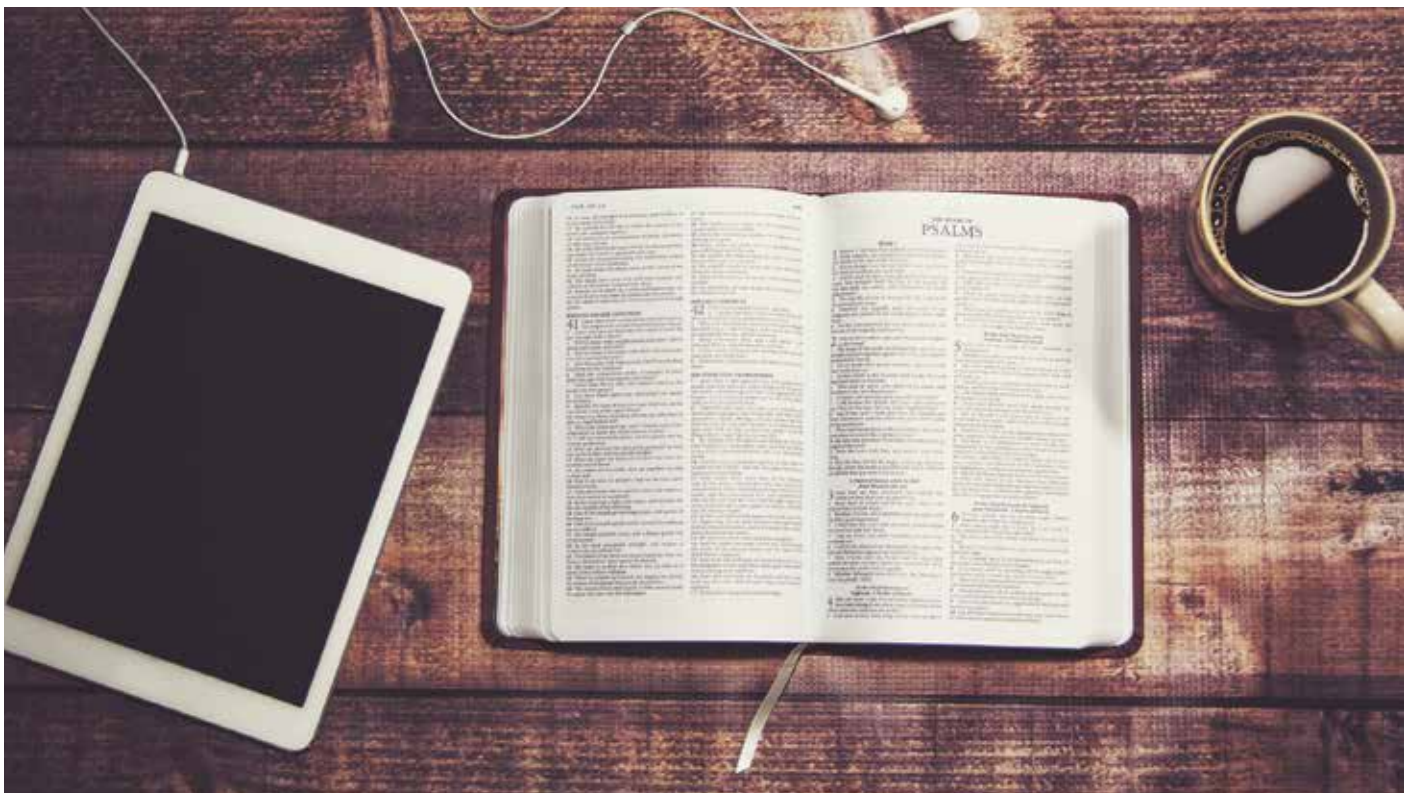
Og står det ikkje ”jomfru” når evangelisten Matteus bruker dette verset for å forklare kva som hende då Maria vart gravid med Jesus?

Slike spørsmål står på timeplanen i eit nytt delemne på MF i haust. Studentar i master- og profesjonsstudiet fordjupar seg i kva som skjer når lesaren oppdagar at evangelia inneheld sitat frå, allusjonar til og gjenklanger av det som var både forfattarane og dei fyrste lesarane sine einaste heilage skrifter, nemleg bøkene kristne i dag kallar Det gamle testamentet. Då oppdagar ein bilete, metaforar og samanhengar som kanskje låg oppe i dagen for dei fyrste lesarane, men som er skjult for moderne lesarar fordi me ikkje kjenner verken Salmane, Moselova eller profetane like godt som dei gjorde.

Lesarar av Det nye testamentet har alltid visst om desse samanhengane, og ei vanleg bibelutgåve har fotnotar som fortel om mange av dei. Bibelforskinga har ikkje interessert seg like sterkt for det, mellom anna fordi ein har vore meir oppteken av tekstane si aller fyrste, historiske mening enn av korleis dei vart forstått av seinare lesarar. Dei siste tiåra har det derimot skjedd ei utvikling. Ein

har lagt større vekt på å lese bibelske tekstar som litterære heilskapar. Medvitet om at alle tekstar påverkar og er påverka av andre tekstar har vorte større, og interessa for korleis tekstar endrar seg over tid har auka. Dermed har studiet av bruken av Det gamle testamentet i Det nye vorte meir aktuelt, og frå og med i haust vert det òg undervist som eige tema på MF.

Då får studentane bryne seg på dilemma som det som knyter seg til Jesaja 7,14, det aller viktigaste verset for det kristne dogmet om jomfrufødselen. Saka er nemleg at det i den overleverte hebraiske teksten står almah, ”ung jente”, medan det på gresk i Matteus 1,22 står parthenos, som tyder ”jomfru”. Årsaka er heilt enkelt at det i greske omsetjingar av Jesaja, som forfattaren av evangeliet ser ut til å stø seg på, òg står ”jomfru”. Slikt kjem ikkje utan vidare fram i ei vanleg bibelutgåve, men det er nyttig å vite når studentane er uteksaminerte og elevar eller konfirmantar spør: ”Har nokon juksa med teksten?”

Tro i gode og vonde dager

- Vi må snakke om hva det gjør med oss å møte både de gode og de vonde dagene.

Vi må vite hva kriser gjør med oss. For det er ikke slik at alle kriser er noe man vokser på, sier Sunniva Gylver.

TEKST OG FOTO: HILDE ARNESEN

- Dette er kanskje det viktigste vi kan snakke om, sier Sunniva Gylver.

Hun ser utover et stappfullt aud. 3 på MF. Det er lunsjtid, og studentene har kommet for å høre henne fortelle om tro i gode og vonde dager.

Omtrent en gang i måneden arrangerer studentprestene lunsjseminar om levd liv, levd tro. «Ta med nistepakke. Vi serverer te og kaffe» sier plakatene. Arrangementene er svært populære.

FORTSATT PREST

Sunniva Gylver er prest i Fagerborg Kirke i Oslo, og stipendiat ved MF. En ettermiddag i begynnelsen av mai kom hun syklende forbi kirken sin, og ble plutselig truffet av en bil som ikke så henne. For å si det med hennes egne ord: «en bil kjørte over hodet mitt». Resultatet var blant annet flere alvorlige kraniebrudd og blødninger i hjernen. De som tok imot henne på Ullevål sykehus trodde hun ikke kom til å overleve. Men nå sier kalenderen oktober, og det er fem måneder siden ulykken.

- Det er et solid under at jeg står her. Jeg tenker først og fremst at jeg har vært ubegripelig heldig. Jeg ser tredobbelt og på skrå, og vet ikke om det kommer til å bli bedre. Hvordan det går med doktorgraden vet jeg heller ikke, men jeg vet at jeg kan være prest igjen. Og det er det viktigste for meg, sier hun.

INGEN LETTVINTE SVAR

Folk lytter når Sunniva snakker. Hun deler åpent om at livet ikke alltid er så lett, og har nok av egne erfaringer å bygge det på.

- Søsteren min døde av anoreksi da jeg var 16 år. Det var 16. mai og jeg var leder av 17. mai-komiteen i menigheten. De andre ungdommene var helt fantastiske, og lot meg

få sitte for meg selv og være stille. Men de voksne ...

Sunniva slår oppgitt ut med hendene.
- De var så opptatt av å få ting til å gå opp, og gi gode svar. «Herren gir og herren tar». «Nå har hun blitt en engel», og «Det var sikkert en mening med det». Jeg hadde bare lyst til å gi dem fingeren og si «Dropp det». Gud trenger ikke et forsvar.

- Jeg tror, og har erfart, at Gud kan skape mening i selv de aller vanskeligste og mørkeste situasjoner.

Der og da bestemte hun seg for aldri å gi lettvinte svar for å få ting til å gå opp. Hun får det ikke til å gå opp at Gud skulle hatt en mening med at søsteren døde, at hun ble mobbet på skolen, eller ulykken i mai. Heller ikke de større tragediene og ulykkene som skjer ute i verden.

- Jeg klarer ikke å tro at Gud har en mening med alt. Men jeg klarer å tro, og jeg har erfart, at Gud kan skape mening i selv de aller vanskeligste og mørkeste situasjoner.

MENING FRAMFOR LYKKE

- I møte med andre mennesker, både som prest og som venn, så må man vite hva kriser gjør med oss. Det er ikke sånn at alle kriser er noe man vokser på. Men når vi har et fellesskap som bærer, tåler, og forvalter en

ærlig og sunn teologi - når vi har en teologi i bunnen som faktisk snakker sant, da tror jeg vi har de beste verktøyene til å møte kriser. Både selv, og i møte med andre.

Hun viser til Emily Esfahani Smith, en amerikansk forfatter. Smith mener samfunnet vårt besatt av jakten på lykke, og argumenterer for at det er langt viktigere å oppleve mening enn lykke. De siste årene har hun intervjuet hundrevis av mennesker i jakten på hva som gir mennesker et meningsfylt liv. Et av stikkordene hun trekker fram er tilhørighet. Følelsen av å høre til et sted. I familien, blant gode venner.

VIKTIGE FELLESSKAP

- På sitt beste kan kristne fellesskap gi tilhørighet. Vi kan lage fellesskap som bærer, som tør å stå der over tid når ting gjør vondt, som tør å være håpet når det er mørkt, som ikke gir lettvinte svar, sier Sunniva.

Hun forteller om vennene som stilte opp for henne mens hun var innlagt på Sunnaas sykehus. Familien hadde det vanskelig, og var i en sårbar situasjon. De orket ikke være der hele tiden. Det som holdt henne oppe var å ha venner hun da kunne gråte og le med. De kunne bekrefte at hun lignet seg selv, og minnet henne på det livet hun hadde hatt og det hun ville ha når hun kom ut.

- Kanskje er det noen her som ikke har venner, og da er det vanskelig og sårt å høre slike ting. Men jeg må likevel fortelle dette, og be dere ta vare på vennene deres. Det å skape tilhørighet, et sted vi kan være, er et av livets største under. Det må kirka være bevisst på. Vi må lage fellesskap hvor vi hjelper hverandre å bære. Det er vanskelig å være alen om å bære en som ikke har noe. Derfor må vi lage fellesskap som skaper den tilhørigheten og bærekraften.

- Det øverste korset minner meg på kraften i oppstandelsen. Den kjærligheten som har seiret over alt, fortalte Sunniva Gylver på studentprestenes lunsjseminar i oktober.

VERDENS BESTE VERKTØY

I mai var alt veldig uvist. Hun lå på intensiven på Ullevål sykehus og visste at hun kunne dø når som helst. Det var ikke noe annet å gjøre enn å vente og se hva som skjedde.

- Jeg tenkte at jeg så gjerne ville leve videre. Jeg elsker livet mitt, barna mine, mannen min og prestejobben. Men dør jeg nå så har jeg hatt et veldig flott liv. Jeg har ikke noe uoppgjort med Gud eller mennesker. Jeg tenkte: jeg har landet. Det var utrolig sterkt å ligge der og tenke det.

Hun mener det handler om teologi. Sunn teologi. Gjennom livet sitt og jobben som prest har hun fått det hun kaller «verdens beste verktøy» til å takle den situasjonen.

- Det handler om at alle de menneskene jeg har møtt som prest har hjulpet meg til å kna teologien min. Jeg kunne lett sett på meg selv som et offer, og spurt hvorfor det var akkurat meg den bilen traff. Eller så kunne jeg tenke «så heldig jeg er. Jeg har overlevd, har venner, familien min landet på beina, jeg er frelst og kan fortsette å være det.» Men da må

vi ha en teologi hvor det er lov å rope kyrie med utestemme og brøle til Gud. Men som samtidig gir oss et perspektiv på livet og på verden som er bærekraftig.

KORSENE

- Jeg vil lese et dikt som viser mitt Gudsbilde på en veldig god måte, sier hun og leser Viljen av Åse-Marie Nesse.

- Det går en stor vilje gjennom verden, og med den viljen så kan man bli båret i gode og onde dager.

Hun plukker opp et av de to korsene hun alltid har hengende rundt halsen. For henne sier de alt som er så si teologisk. På det nederste av korsene er det en korsfestet Jesus.

- Det minner meg på at Gud har vært i alle de dypeste avkroker på jorden, og at Gud alltid er hos alle korsfestede til enhver tid. Det forteller meg at vi aldri må slutte å bry oss, og at vi aldri må slutte å tro at Gud er der, selv på det mørkeste. Det øverste korset minner meg på kraften i oppstandelsen. Den kjærligheten som har seiret over alt. Og med det kan man stå i ganske mange ting.

VILJEN

AV ÅSE-MARIE NESSE

DET GÅR EIN STOR VILJE GJENNOM VERDEN
DEN TVINGAR NEGEVS ØRKEN TIL Å BLØME
DEN FÅR KORN TIL Å GRO I KATMANDU
DEN VATNAR FIRE TULIPANAR I NARVIK
DEN SYG HONNING AV WINNIPEG'S PRÆRIE
DEN FARGAR BJØRKESKOGEN GRØN I SIBIR
DEN FINN RØDE SKATTAR I SIERRA NEVADA
DEN TINER VATNAJØKULL MILLIMETERVIS
DEN LOKKAR FRAM VINDRUER I LAVASTEIN
DEN LET TØRSTANDE PALMAR BERE FRUKT
DEN SÅR SOLSIKKEFRØ MELLOM TISTLAR
DEN SPINN SILKE AV BØLGEBLEKKDRAUMAR
DEN SET UT GARN PÅ TUSEN FAMNARS DJUP
DEN ER RØDSTRUPENS SONG BLANT KANONAR
DEN HELD MENNESKET OPPREIST I MOTVIND

Studentprestenes lunsjseminarer er svært populære blant studenter. Auditorium 3 var fullt da Sunniva Gylver snakket om tro i gode og vonde dager.

SR-leder

Å skru seg av og på

Det stilles krav både på jobb, skole og i det sosiale liv. Vi må være "på" hele tiden. Går det an å skru seg selv litt i "offline-modus"?

TEKST: TRUDE-CHRISTINA H. HALVORSEN,
STUDENTRÅDSLEDER

Nå nærmer det seg slutten på semesteret. Noen har kanskje hatt eksamen og andre skal ha eksamen i nær fremtid. Det er innleveringer, hjemmeeksamen, skoleeksamen og andre krav som vi må klare å levere før frister. Så begynner jeg å tenke på hva jeg faktisk har fått gjort i mitt sosiale liv, og de kravene som stilles i 2017. Har vi fått brukt nok tid på venner og partner? Mange av oss har dessuten jobb ved siden av studiene. Tiden kan kjennes knapp.

SoMe – sosiale medier – har tatt over manges liv i veldig stor grad. Det skal snappes, vi skal like og kommentere på Facebook og Instagram, vi skal publisere og hele tiden være med på alt som skjer. Vi må være "på" hele tiden. Går det an å skru seg selv litt i "offline-modus"- og heller fokusere litt på ens indre?

Det stilles krav både på jobb, skole og i det sosiale liv. Hvis man ikke imøtekommer de kravene som jobb eller skole stiller, så kan en kjenne på konsekvenser for dette. Hvilke konsekvenser får det, hvis du ikke trykker "like" på et bilde, eller ikke snapper tilbake? Hva om du ikke svarer på Facebook-chat med en gang? Mister du faktisk venner, eller vil de ha forståelse over at det er mye på en gang? Kanskje de også er i samme båt, og egentlig bare ønsker å slappe litt av?

Er det lov å kunne tilbringe fritiden sin alene, uten hele tiden bli spurt "Hvorfor kommer du aldri på sosiale arrangementer?" Bli dette akseptert, eller blir du sett på som den store festbremsen som aldri er med på noe ting? Fordi du heller vil sitte hjemme og

slappe av ...?

Folk er forskjellige og vi har forskjellige behov. Har du overskudd og tid til å være sosial - så vær sosial! Orker du ikke? La være. Jeg tror ikke at du vil miste venner, eller at du vil kjenne konsekvenser om du lar være. Jeg tror faktisk du vil få en stor forståelse i stedet! Vi kan rett og slett ikke være med på absolutt alt. Og det er greit. Jeg gir deg en utfordring: Ta en pause fra SoMe og ta ting i ditt eget tempo. Nyt juletiden og lad batteriene, så sees vi neste semester!

Alt godt!
Trude

Hvorfor er religionspsykologi et viktig fag?

Religionspsykologiens oppgave er å utforske menneskers religiøse og livsynsmessige praksiser, erfaringer og følelser og hvilken betydning tro og livssyn har for mennesker.

TEKST: LARS JOHAN DANBOLT, PROFESSOR VED MF

MF har gjennom mange år hatt emnekurs og forskergruppe i religionspsykologi og er sterkt involvert i de fremste miljøene i faget i Norden og internasjonalt. I de senere årene er det skrevet en rekke masteroppgaver og doktoravhandlinger som benytter teorier og metoder fra religionspsykologi. Nylig var MF medarrangør for den viktigste internasjonale konferansen

i religionspsykologi (IAPR The International Association for Psychology of Religion).

Den religionspsykologiske satsingen på MF er en del av den empiriske interessen på MF som også gjelder fag som sosiologi og pedagogikk. Dette er alle fag fra den store humaniora-familien som har det til felles med teologien at de interesserer seg for hva det vil si å være menneske i ulike livssammenhenger. Internasjonalt er det en lang tradisjon for å utforske menneskelige erfaringer når det gjelder tro og religion både på individ- og samfunnsnivå og relatere dette til skole, helse og kirkelige forhold. Religionspsykologiens oppgave er å utforske menneskers religiøse og livsynsmessige praksiser, erfaringer og følelser og hvilken betydning tro og livssyn har for mennesker. Det er relevant nettopp for samfunnssektorer som MF utdanner til.

LIKE GAMMELT SOM PSYKOLOGIFAGET

Mange felt har sine «psykologier», så som idrettspsykologi, kulturpsykologi og organisasjonspsykologi. Det samme gjelder også religion, og religionspsykologi har blitt studert helt siden det relativt nye psykologifaget ble etablert mot slutten av 1800-tallet. De samme «fedrene» som sterkt bidro til å forme den allmenne psykologien, var også med å utvikle religionspsykologien. I Europa skrev Sigmund Freud mye om religiøse erfaringer, og det samme gjorde William

James i USA. Deres skrifter fra begynnelsen av 1900-tallet leses fortsatt.

I Norge ble interessen båret videre av folk som Ola Raknes, brødrene Harald og Kristian Schjelderup og Eivind Berggrav. Raknes, som var psykolog og psykoanalytiker, gjorde blant annet det enorme arbeidet med å oversette et av William James' hovedverker om religiøse

«Tatt i betraktning de psykologiske «fedrenes» interesse for religiøsitet, er det et paradoks at religionspsykologi ikke har en mer sentral plass i dagens tilbud på Blindern.»

erfaringer til nynorsk. Harald Schjelderup var den første professor i psykologi ved Universitetet i Oslo. Sammen med sin bror, Kristian, som etter krigen ble biskop på Hamar, skrev han en grundig avhandling om det de kalte tre religiøse erfaringstyper: fars-, mors- og selvreligiøsitet. Denne studien fra 1930-tallet har fortsatt relevans.

Tatt i betraktning de psykologiske «fedrenes» interesse for religiøsitet, er det et paradoks at religionspsykologi ikke har en mer sentral plass i dagens tilbud på Blindern. De har hatt enkeltemner ved Psykologisk Institutt, men dette har vært avhengig av lærere som har hatt spesiell interesse for faget.

RELEVANS FOR PEDAGOGIKK, HELSEFAG OG TEOLOGI

Også norske pedagoger har interessert seg for religionspsykologi der de har funnet hjelp til å beskrive og forstå religiøs og moralsk utvikling hos barn og ungdom. Og ikke minst har religionspsykologi hatt viktig klinisk betydning. På Modum Bad har de gjennom mange år integrert kunnskap fra religionspsykologi i ulike behandlingstilnærminger for mennesker som har tro og livssyn som framtreddende i sine lidelser. Og i Sykehuset Innlandet er Religionspsykologisk senter etablert som et eget forskningscenter for å få mer kunnskap om tro, livssyn og eksistensielle temaer i sammenheng med sykdom og helsetjeneste. For både sjelesorg og terapi bidrar religionspsykologi både til å forstå religionens positive sider for mennesker, men også hvordan religion kan bidra til å skape skyld og skam, angst og depresjon, og hemme positiv livsutfoldelse.

Sentrale temaer i religionspsykologi er hvordan menneskers gudsbilder utvikles og har betydning gjennom livet, og hvordan gudsbilder kan være både gode og vanskelige å forholde seg til. Videre gir faget kunnskaper om menneskers tilhørighet og tilknytning til steder, ritualer, tradisjoner og sammenhenger for tro. Mange studier utforsker betydning av tro og religiøs tilhørighet for å mestre motgang og påkjenninger i livet. Her spiller tradisjoner, ritualer og symboler stor betydning for mange.

I sammenheng med dette er også kunnskap om folks ulike former for meningsdannelse vesentlig: Hva det er som gjør at folk opplever at livet er meningsfylt, og hva det kan innebære når livet oppleves som meningsløst. Her er MF involvert i flere studier både på befolkningsnivå og innen helsetjenesten, eksempelvis relatert til pasienter med rusproblemer og folk som er i risiko for selvmord. I disse studiene utforskes også betydningen av sjelesorg, ritualer og kirkelig tilhørighet.

RESSURSER OG AKTUALITET

Strammere økonomi og sammenslåinger av fagområder har ført til at religionspsykologi har fått trangere kår eksempelvis ved universitetene i Uppsala og Lund, som gjennom mange tiår har vært ledende på feltet i Norden. I Norge har vi opplevd en økende interesse og vekst i forskning og undervisning, men det er viktig å jobbe videre for at dette skal fortsette. For at dette faget skal fortsette å ha betydning for sammenhenger som kirke, helsetjeneste og skole, er det avgjørende at det er i takt med den tida vi til en hver tid lever i og evner å adressere viktige problemfelt. Her skjer det mye spennende. Vi opplever at MF har gode ressurser innen fagfeltet, og at ny forskning og undervisning bidrar til vekst og utvikling.

Folkemylder på MF

TEKST OG FOTO: FREDRIKKE REE AADLAND

Lørdag 21. oktober var det tid for spennende foredrag, vakker musikk, gode samtaler og bokloppemarked.

- MFs Åpen dag ble en stor suksess, sier MFs direktør Beate Pettersen.

Bygget på Majorstuen summet av liv fra kl. 9 om morgenen med besøkende, ansatte og studenter.

- Jeg tar nok ikke munnen for full når jeg hevder at Åpen Dag 2017 ble en stor suksess, sier direktør Beate Pettersen.

Over 300 besøkende fant veien til MF. Dagen startet med æresdoktorkreering av professor Linda Woodhead og professor Robert Jackson. Ettersom det gikk flere forelesninger samtidig, måtte publikum velge seg ut godbiter de ville få med seg. Dyktige og engasjerte forelesere fylte alle rom i MF-bygningens 1. etasje. Programmet var delt inn i fire ulike temabølker: Reformasjonen, skole og samfunn, Jerusalem og forskningsfunn. Edvard Hoem, Wolfgang Plagge og Åshild Mathisen var noen av de eksterne kreftene som deltok.

- Jeg vil gi en stor takk til ansatte - både lærere og administrasjon - som gjorde denne dagen mulig. De la ned mye arbeid for å gjøre dagen til det den ble, sier Pettersen.

Hadde du ikke anledning til å delta på MFs Åpen dag i år? Eller kanskje du vil se opptak av foredrag du ikke fikk med deg da du var på MF 21. oktober? Her finner du flere opptak fra Åpen dag:

mf.no/nyhet/gikk-du-glipp-av-mfs-apen-dag

Instituttet 50 år

MFs skolevirksomhet startet opp i 1967 med opprettelsen av Institutt for kristendoms-kunnskap.

Lørdag 21. oktober om kvelden var det 50 års-fering på MF for om lag 55 tidligere hovedfagsstudenter, lærere og ansatte på Instituttet. På bildet ser vi Marianne Uri Øverland, Ellen Sofie Johansson Saltveit og professor Heid Leganger Krogstad.

Folk

PERSONALNYTT

Solvor Mjøberg Lauritzen, tilsatt som førsteamanuensis i religionspedagogikk med tiltredelse pr. 1/11-2017.

Iselin Frydenlund, tilsatt som førsteamanuensis i religionsvitenskap med vekt på østlige religioner fra 1/11-2017

Jostein Garcia de Presno, tilsatt som stipendiat i 50 % stilling fra 01.01.2018 tilknyttet prosjektet «Tracing the Jerusalem Code»

Alumni møttes på MF

40-års jubileum

1. september var vårkullet fra 1977 på alumnitreff på MF. Det er i år 40 år siden de fullførte praktikum. Deltakerne meldte om god stemning og hyggelige gjensyn. Dette var også det første kullet med kvinnelige studenter. Vil du lese mer om Helga H. Byfuglien og Inger Celiuss' tanker om studietiden ved MF, se *mf.no*.

Feiret 50 år

1. september var også vårkullet fra 1967 på treff på MF for å markere 50 år siden uteksaminering. Det var godt oppmøte og god stemning på treffet.

Sverre Dag Mogstads avskjedsforelesning

25. oktober holdt professor Sverre Dag Mogstad sin avskjedsforelesning. - Sverre er både lagspiller og bakspiller. Han gjør andre gode og han deler villig av sin kompetanse. MF ville ikke vært der vi er i dag uten Sverres innsats og strategiske blikk, sier rektor Vidar L. Haanes.

Fredrik Saxegaards disputas

25. september holdt Fredrik Saxegaard prøveforelesning og forsvarte sin doktoravhandling "Realizing church: Parish pastors as contributors to leadership in congregations". Vi gratulerer!

Andakten

Förundran

TEKST: MARIA LEDSTAM

För några år sedan lät jag några teologistudenter i Sverige göra ett experiment. Studenterna skulle gå omkring i Malmö centrum i fyra timmar utan pengar och mobiltelefoner. Efteråt skulle de reflektera över vad som hände med dem när de befann sig mitt bland shoppingstråken men inte kunde köpa något.

En av studenterna, som försovit sig den morgonen, frågade om han inte kunde få köpa en kopp kaffe innan han startade experimentet. Jag svarade nej. Studenten gick då tyst därifrån och jag kunde se frustrationen och kaffetörsten i hans ögon.

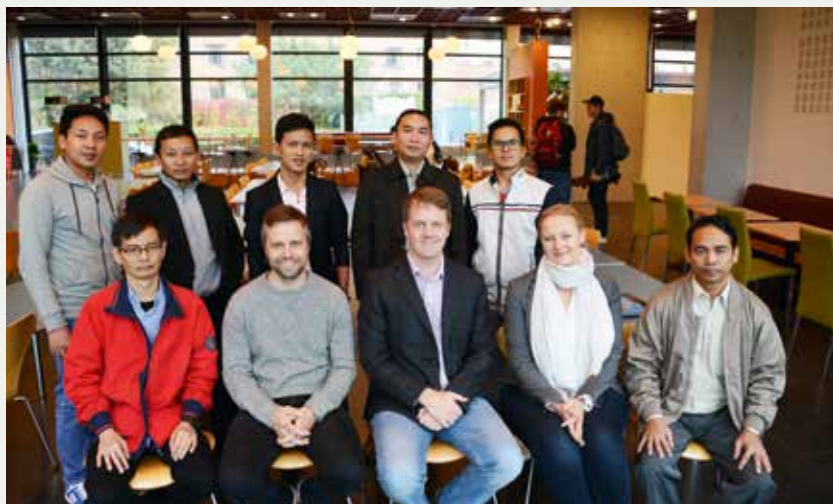
Några timmar senare var det en betydligt

gladare student som kom tillbaka. Han berättade hur han motvilligt hade tagit bussen in till centrum och satt sig på en bänk i ett köpcenter. När han suttit där en bra stund kom en främling plötsligt fram till honom och frågade om han fick bjuda på en kopp kaffe. Studenten berättade att det var den godaste koppen kaffe han någonsin druckit. Han hade fått ta emot en gåva av en främling. Något som aldrig hade hänt om han inte först avstått från att använda pengar.

Advent är enligt kyrkans tradition en fastemånad. Men marknaden vill få oss att

fira jul redan i november. Självklart är det inget fel med ljusslingor och skumtomtar. Utan pynt och god mat blir det ingen fest! Men det kan lätt gå till överdrift. Och då finns det en risk att julen förlorar sin glädje.

Att avstå från något under adventstiden kan hjälpa oss att se människor som vi annars inte skulle se och ta emot gåvor vi annars inte skulle få ta emot. Framför allt kan det hjälpa oss att ta emot Kristus som kommer till oss som en gåva i jultiden. Som den svenske författaren Peter Halldorf säger: ”Poängen med fastan är inte att lära sig att avstå utan att återfå förundran”.

MIT på MF

I höst mottok MF en delegasjon på fem studenter och to lärare fra Myanmar. Dette er første del av samarbeidet mellom MF og MIT (Myanmar Institute of Theology). Prosjektet varer til 2021.

- Den viktigste delen av oppholdet var å arrangere intensivkurset *Religion, Conflict and Reconciliation*. Kurset var meget vellykket. Både studenter og lærere fikk godt utbytte av undervisning og sosiale aktiviteter, sier internasjonal rådgiver Bjørn Lyngroth.

Neste del av kurset starter våren 2018. Da reiser MF studenter og lærere til Myanmar for å delta på et kurs arrangert av MIT.

Takk til Pirjo Krabye

Krabye - teolog, lyriker og dyktig hobby-fotograf - gikk av med pensjon 1. november i år etter 24 års ansettelse på MF. Hun har hatt ulike stillinger tilknyttet praktikum, og har de senere årene vært tilsatt i studieadministrasjonen som studiekonsulent.

Uteksaminerte

Listen over uteksaminerte ved MF våren 2017 i forrige nummer av Lys og liv var dessverre ikke komplett. Dette skyldes blant annet at sensuren faller på litt ulike tidspunkt.

Let etter et godt tilbud, så skal du finne.

Det kan vi forsikre.

[Ring oss på 23 68 39 00]

*Egen forsikringspakke
for studentmedlemmer
i Presteforeningen!*

Vi er skapt av Kristen-Norge for å verne og sikre verdier gjennom gunstige avtaler for både kirker, organisasjoner og privatpersoner.

Overskuddet gir vi tilbake til fellesskapet.

Som forsikringskunde hos oss bidrar du derfor til å skape nye, varige verdier for deg og den mangfoldige kristne virksomheten.

Vi har en spesialavtale med Presteforeningen som også studentmedlemmer nyter godt av.

Her er noen av fordelene vi tilbyr:

- © 20 % rabatt på alle skadeforsikringer
- © Spesialrabatt på personforsikringer
- © Skreddersydd innboforsikring
- © Egen forsikringspakke for studenter

Mer informasjon, gode råd og tilbud, ring **23 68 39 00** eller send e-post til privatforsikring@kniftrygghet.no

CREDIT - LWP KOMMUNIKÁCIÓ, FLICKR

Professor II ved
MF Peter Ward

Kjendisdyrkelse som parareligion

Finnes det religiøse trekk ved forholdet mellom kjendiser og fansene? Ja, mener professor Peter Ward i en nylig publisert artikkel. Han tar utgangspunkt i Justin Biebers besøk i Oslo i 2015.

TEKST: HILDE ARNESEN

«De prøvde å holde ting gående som om det var en helt vanlig dag på den vitenskapelige høyskolen MF. Prestestudentene deltok på undervisning som vanlig, men bråket utenfra begynte å gjøre ting vanskelig. Det hadde blitt varslet på forhånd at det kunne bli noe forstyrrelser. Realiteten var likevel ganske overveldende. Det var dagen Justin Bieber skulle komme til Oslo for intimkonsert. Den TV-sendte konserten skulle filmes i studentlokalet rett ved siden av MF, og som et resultat ble prestestudentene stående ved vinduet og stirre ut på en annen type hengivenhet.» (oversatt fra engelsk)

Slik starter Peter Ward sitt kapittel i boka *Religion and Popular Culture in America*. Kapitlet hans *Bieber and the Beliebers: Celebrity Worship as Parareligion* tar for seg forholdet mellom den populære artisten Justin Bieber og hans store gruppe fans som kaller seg Beliebers.

Under Biebers besøk på Chateau Neuf ved siden av MF bet Ward seg i merke at han hadde med to ulike former for hengivenhet eller tilbedelse å gjøre. På den ene siden av vinduet sto de som studerer teologien og det formelle livet i kirka, mens de på utsiden av vinduet tydelig fulgte en «fri, personifisert hengivenhet» til Justin Bieber.

PARARELIGION

Det er allment kjent at tradisjonelle religiøse former får stadig mindre oppslutning. Samtidig enes forskere om at religiøse følelser og handlinger oftere kommer til syne gjennom populærkulturen. Peter Ward kaller det parareligion: Kjendisdyrkelsen er ikke en religion, men har tydelige religiøse paralleller.

- Det finnes mange likheter og paralleller mellom tradisjonell religiøsitet, og forholdet mellom kjendiser og fans. Noen av deres handlinger og oppførsel ser religiøs ut, for eksempel hvordan man minnes døde kjendiser. Hovedtrekket er likevel hvordan forholdet mellom dem beskrives av mediene og kommentatorer, sier Ward.

DET HELLIGE SELVET

I artikkelen trekker han fram at Bieber er en ekstra kompliserende faktor når det gjelder de religiøse trekkene ved kjendisdyrkelse – nettopp fordi han er tydelig på sin kristne tro og kommuniserer denne til sine fans. Artisten er også tydelig på at mennesker ikke skal tilbes, fordi dette er farlig.

Ward argumenterer for at det «hellige» i forholdet mellom kjendiser og fans, og i vår kultur generelt, er selvet. Kjendiser bidrar til dette ved at de tilbyr noe vi enten kan identifisere oss med eller ta avstand fra.

- Vi reforhandler oss selv hele tiden, og dette selv-prosjektet fremstår som hellig i vårt samfunn. I forholdet mellom kjendiser og fans er det fansen som jobber med sitt selvbilde, mens kjendisen blir et fokus for dette prosjektet. Slik har kjendiskulturen blitt en av hovedressursene våre når vi skaper vårt eget selvbilde, sier Ward.

Vil du bli kjent med flere MF-utgivelser? Se mf.no

RELIGION AND POPULAR CULTURE IN AMERICA

Third edition (2017)

Redaktører: Bruce David Forbes og Jeffrey H. Mahan.

Professor II ved MF Peter Ward bidrar med kapitlet:

Bieber and the Beliebers:

Celebrity Worship as Parareligion

Etterutdanningskurs 4. - 5. januar 2018

Polarisering og ekstremisme

Møt eksperter på feltet:

Claudia Lenz
Alexa Døving
Sturla Stålsett
Lars Gule
Tore Bjørge
Steffen Handal

Utfordringene lærere og skolen står overfor i vår tids samfunnsutvikling – og hvordan dette kan håndteres.

Påmelding: www.mf.no

DET TEOLOGISKE
MENIGHETSAKADEMIET

DET TEOLOGISKE
MENIGHETSAKADEMIET

Sindre skal bli prest

“Jeg skal få jobbe med å forkynne Guds ord og følge menneskers trosliv. Det er et stort privilegium.

På veien til tjenesten er MF helt avgjørende. Her får jeg faglig tyngde, og blir sett og møtt.”

- Sindre G. Eikje

MF er avhengig av gaver.
Gi en gave og støtt MFs arbeid.

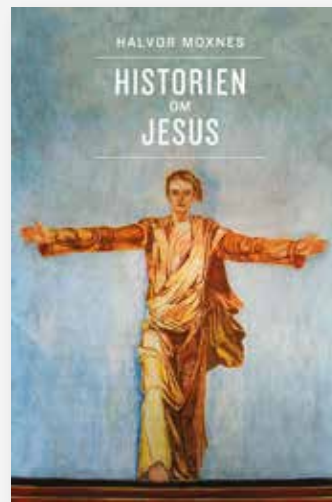
Kontonummer: 3000 17 41841
Vipps til 89000. Merkes med “Gave”

TAKK
FOR DIN
GAVE

Nyhet

HALVOR MOXNES

Historien om Jesus

Moxnes følger opp suksessen med *Historien om Det nye testamentet*. Hvordan blir Jesus presentert i Bibelen? Og hvordan er de bibelske tekstene blitt lest og brukt fram til i dag?

I denne boken gir Moxnes oss også et innblikk i Jesus-bruken i nyere norsk kunst og kulturliv, som i kapitlet «Jesus i Norge. Fra Arne Garborg til Bjørn Eidsvåg».

Kr 349,-

Boka kjøpes i din lokale bokhandel eller på www.verbumforlag.no

 Verbum

40 år
siden

FØRTI ÅR MED KVINNER PÅ PRAKTIKUM

I år er det 40 år siden de første kvinnene fullførte praktikum ved MF. Helga Haugland Byfuglien og Inger Celius var de første kvinnelige prestene utdannet ved MF.

TEKST OG FOTO: HILDE ARNESEN

– Jeg er så glad for at du er her, sier Helga Byfuglien og smiler til sin gamle studievenninne.

I 1977 fikk de, som første kvinner, lov til å begynne på praktikum på MF. Da hadde de stått midt i kvinnekampen på MF i mange år allerede.

– Da jeg begynte her på MF i 1968 ble jeg kalt inn til samtale hos dekanus, og fikk spørsmålet "Skal du bli prest?". Jeg hadde ikke tenkt å bli det, og begynte å studere teologi fordi jeg var interessert i faget. Vi var syv kvinner på mitt kull, og alle ble stilt til vegg med en gang. Jeg vet ikke hva som hadde skjedd om jeg svarte ja. Men det var en interessant tid, med en voldsom motstand mot kvinnelige prester, forteller Inger Celius.

BARE LA DEM HOLDE PÅ

De to mimrer tilbake til en tid med sterke grupperinger for og mot kvinnelige prester,

både blant lærere og medstudenter. Celius nevner at mange av kvinnene fortsatt bærer på sårhet og bitterhet knyttet til kampen for å få følge sitt kall til å jobbe som prest. Men hverken Celius eller Byfuglien kjenner på denne bitterheten.

– Vi var nok litt overbærende med det hele. Jeg klarte meg godt faglig, og hadde ingen grunn til å bøye hodet. Men det var en heftig tid, sier Byfuglien.

– Vi sa ifra når det ble urimelig, men ellers tenkte jeg ofte "bare la dem holde på". Som når de låste døra så vi ikke skulle komme inn. Var de redd oss? Var vi fiendene deres, undrer Celius.

Hun synes det er interessant å tenke på at en stor gruppering i deres kull mente det var galt og mot Guds ord at kvinner skulle kunne bli prest.

– Det var jo det samme Guds ord vi alle hadde studert og avlagt eksamen i. Jeg skjønner mer og mer hvor viktig det var med den personlige styrken vi hadde, sier Celius.

Byfuglien nikker enig.

STOR BETYDNING

Alle visste at det skulle være et avgjørende møte i forstandskapet våren 1976. Skulle kvinner få adgang til praktikum også på MF?

– Jeg var på Dagsrevyen i forbindelse med forstanderskapsmøtet. Jeg husker jeg sto ute på plenen her, 26 år gammel og snakket om dette, sier Byfuglien og peker ut på plenen

foran MF-inngangen.

– Det hadde stor betydning for meg at vi fikk lov til å fortsette her hvor vi hadde tatt utdanningen vår, og fikk gå sammen med de vi hadde kollokviert med.

– Ja, du verden hva det betydde, utbryter Celius.

BEVISSTHET

– Jeg er veldig stolt av å ha gått på MF. Og jeg tenker at for MF har det vært viktig at vi faktisk har vært prester hele tiden, og representert MF på en god måte. Kvinnekampen er ikke en plakat vi har båret fram, men det har vært en bevissthet hos oss, sier Byfuglien.

– *Hvilke erfaringer fra denne tiden har dere tatt med dere videre?*

– Jeg begynte som menighetsprest i en menighet som ikke ville ha meg, forteller Celius.

– De ønsket å lyse ut stillingen på nytt, og jeg ble ikke ønsket velkommen til menigheten. Men da var jeg så vant til å stå på barrikadene, vant til å ha hatgrupper vent mot meg. Så tiden her var en dannelsesreise på mange måter. Om vi ikke forsvarte oss selv, så ble vi veldig bevisst på hvem vi var, vår utdanning og kallet til å være prest. For meg var det en veldig styrke.

I høst var praktikumskullet fra våren 1977 samlet til alumnitreff. Intervjuet er gjort i den anledning. Se de fremmøtte på treffet s. 18.

Stor anerkjennelse til MF

«Det er vanskelig å anbefale noen man kjenner», skrev en gang en amerikansk humorist med glimt i øyet. For meg er det ikke vanskelig å anbefale en gave til Det teologiske menighetsfakultet nettopp ut fra kjennskap og kunnskap.

To av mine tre barn har vært studenter ved MF i et langt prestestudium - jeg vet noe om hva dette studiet har betydd for dem og fortsatt betyr for dem som menighetsprester. «Gjennom studieårene på MF ble min tro grunnfestet, min teologiske innsikt utvidet, evangeliet om Jesus Kristus som frelser og herre grunnleggende for meg, og forventningen til prestedtjenesten styrket» oppsummerte en nyordinert prest sin takknemlighet for studietiden på MF.

Jeg har selv hatt gleden av å sitte i både Forstanderskapet og styret for MF. På den måten har jeg opplevd fakultetet innenfra. Det gleder meg derfor at MF nå er bedømt som en av de mest innovative forskningsenhetene i teologi i Europa av en internasjonal ekspertkomite. Det sier noe om det faglige nivået på MF. Det som imidlertid gleder meg mest er høgskolens fokusering på å utdanne prester, diakoner, kateketer og trosopplærere til Den norske kirke. Samtidig vet jeg også at mange lærere og lektorer med ulik kirkelig tilknytning får fagkompetanse gjennom lektorprogrammet.

Personlig har jeg fått hjelp til bedre å kunne analysere tidens verdidebatter av å lese litteratur skrevet av MF-ansatte. Deler av norsk kirkeliv er ikke like glad over alt som sies og skrives av professorer og forskere ved MF. Det skal vi ta på alvor, men slik har det alltid vært. Tro og tanke skal få bryne seg i møte med et lærested som MF. Er det noe vi trenger i dag, så er det å åpne opp, holde hodet kaldt og hjertet varmt, som en av våre biskoper en gang sa om MF. Samtidig må MF stå opp for det som er det sentrale i vår kristne tro og som MF ikke kan være foruten om det vil være et teologisk lærested også for kirkelige ansatte: Budskapet om Jesu lidelse, død og oppstandelse og veien til Gud gjennom Jesus Kristus.

Det er mange som ber om pengegaver nå. Det meste av det er til gode formål. Ikke alt kan du støtte, men la MF være med i din prioritering denne gangen. Det betyr så mye.

Nils-Tore Andersen
Tidl. kirkerådsleder

Kontonummer: 3000.17.41841
Vipps til 89000
Merkes med "Lys og liv nr 4"